Glas zaveznikov

Leto II · Št. 399 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 4 lire

TRST, sobota 5. oktobra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4. tel. 94044. Cena posamezne številke L. 1 (zaostale L.8). Rokopisov ne vračamo.

Konferenčni odbori pripravljajo poročila

Jutri popoldne plenarno zasedanje zaradi postopka

Organ za nadzorstvo nad italijanskimi reparacijami

PARIZ, 5. oktobra — Na četrtkovem večernem zasedanju se je Svet zunanjih ministrov, kot smo poročali že včeraj, sporazumel o pravilih postopka, ki jih bodo predložili kot predloge plenarni konferenci, da bi pospešili preučevanje petih mirovnih pogodb. Pravila za postopek je sestavil predsednik odbora za postopek Spaak na predlog ameriškega zunanjega ministra Byrnesa; predhodno je o stvari razpravljal z ostalimi tremi zunanjimi ministri.

Zunanji ministri so osnutek določil postopka poslali glavnemu konferenčnemu tajniku, katerega so naprosili, naj za nedeljo popoldne skliče plenarno zasedanje, na katerem bodo razpravljali o predlaganem postopku.

Predložena pravila postopka pravijo: 1. Poročil komisij na plenarni konferenci ne bodo čitali, če bodo predhodno razdeljena vsem delegacijam; 2. vsaka delegacija bo imela za govor o vsaki pogodbi v eni ali večih izjavah, ki bodo lahko vsebovale splošne opombe in pripombe k vsakemu členu, na razpolago le 30 minut; razpravljanja o posameznih členih ne bodo dovoljena; 3. izjave naj bi delegacije podajale v treh jezikih ter naj bi razmnožene izvode razdeljevali v naprej, da bi tako skrčili ustmeno tolmačenje med zasedanji; 4. razen popravkov, ki jih že vsebujejo poročila komisij, ne bodo dovoljeni drugi popravki k mirovnim pogodbam; popravke je mogoče dati na glasovanje, ni pa mogoče o njih posamič razpravljati; 5. vsak člen vsake mirovne pogodbe mora biti izglasovan na plenarnem zasedanju; vsak delegat lahko zahteva poimensko glasovanje, če pa nihče ne bo stavil takšne zahteve, bodo imeli člen za soglasno sprejet; 6. delegati lahko zahtevajo, naj poleg njihovih izjav, ki so jih podali v dovoljenih 30 minutah, v zapisnik vnesejo tudi njihove pismene pripombe.

Mirovne pogodbe bodo preučevali po vrstnem redu, kakor so države omenjene v potsdamskem sporazumu: Italija, Romunija, Bolgarija, Madžarska in Finska.

Britanski zunanji minister Bevin je imel včeraj več kot enourni razgovor z ameriškim zunanjim ministrom Byrnesom. Razgovor sta imela na sedežu ameriške delegacije. Predmeta razgovora še niso objavili.

ODBOR ZA ITALIJO

Odbor pariške konference, v katerem je bilo največ sporov, je politični in ozemeljski odbor za Italijo. Do zdaj je zasedal že 150 ur, vendar pa včeraj zvečer še ni uspel dokončati dela, ki si ga je zastavil. Sestal se bo še danes dopoldne, da bo odobril končni osnutek poročila plenarnemu zasedanju. Včeraj zvečer so na splošno razpravljali o prvih treh poglavjih poročila, četrtega morajo še sestaviti. Pripravljali so ga ponoči; obravnaval bo poročila delegacij o popravkih, ki jih je odbor odbil, za katere pa predlaga, da bi bili predloženi plenarnemu zasedanju. Poročilo bo obsegalo 30 gosto tipkanih strani.

V gospodarskem odboru za Italijo so odobrili avstralski predlog za ustanovitev komisije za vojno odškodnino, v kateri bi bili veleposlaniki Združenih držav, Francije, Velike Britanije v Rimu ter zastopniki treh drugih držav. Kesneje so zaradi protesta sovjetskega delegata izglasovali, da bo član te komisije tudi sovjetski veleposlanik v Rimu.

Byrnes je sprejel včeraj Saragata, s katerim je imel enourni razgovor ki se je tikal predvsem gospodarskih določil pogodbe z Italijo. Dobil je zagotovila, da bodo Združene države pomagale Italiji. Popoldne se je Saragat sestal z glavnim ravnateljem za politične zadeve francoskega zunanjega ministrstva Couve de Murvilleom.

GOSPODARSKI ODBOR ZA ITALIJO

Na včerajšnjem zasedanju gospodarskega odbora za Italijo so razpravljali o avstralskem predlogu za ustanovitev nadzorstvenega organa, ki naj izvede člene mirovne pogodbe z Italijo glede vojne odškodnine. Sovjetski delegat se je uprl in izjavil, da je pravi namen tega odbora sabotiranje načrta za vojno odškodnino ter naperjen proti interesom Sovjetske zveze. Pri glasovanju je 12 držav glasovalo za predlog, 8 pa jih je bilo proti (običajni šestorici sta se pridružili tudi Francija in Kitajska).

Po glasovanju je sovjetski delegat obtožil Britanijo in Združene države, da sta kršili obveznosti, ki vežejo predstavnike štirih velesil, ker nista podprli načrta zunanjih ministrov, ki ne predvideva ustanovitve takega organa. Ameriški delegat Thorp je odgovoril, da je takšen organ nova zamisel. Sovjetski delegat se je nato uprl, da bi predsedstvo novega organa zaupali Združenim državam (kot je predvideval avstralski predlog). Dejal je, da bi to pomenilo «podrediti izvršitev programa za vojno odškodnino volji Združenih držav». Ameriški delegat je nato izjavil, da se Združene države odpovedujejo predsedstvu. Nato so s 7 proti 3 glasovom sprejeli izpreminjevalni predlog Južne Afrike k avstralskemu predlogu (5 držav «ni glasovalo» — vzhodne države — 5 pa se jih je vzdržalo). Ko so v načelu sprejeli avstralski predlog, so glasovali o vsakem posameznem delu. Vsak člen so sprejeli s povprečnim razmerjem 6:4.

Na podlagi avstralskega predloga bodo imeli člani komisije diplomatski položaj. Upravne stroške bo nosila Italija. Komisija bo preučevala določila predlogov za dvostranske sporazume glede vojne odškodnine z Italijo, ki jih bodo predložile države, ki imajo dobiti vojno odškodnino.

Ker je sovjetski delegat protestiral, da glasovanje ni dobilo pravilne večine, je predsednik odbora izjavil, da bo odločitev glede tega vprašanja pridržana plenarnemu zasedanju.

Odbor je zasedal do 3.40 Z 11 proti 4 glasovom so odobrili britanski predlog za znižanje odškodnine na 56,560.000 funtov šterlingov, s 15 proti 1 glasu so odobrili načelo enakih reparacij Jugoslaviji in Grčiji. Odbor je sprejel načelo, da mora Abesinija dobiti vojno odškodnino od Italije, zavrnili pa so njeno zahtevo po odškodnini v znesku 100 milijonov šterlingov. Predlog za vojno odškodnino Albaniji je zaradi enakosti glasov pri glasovanjo propadel.

VOJAŠKI ODBOR

Včeraj zjutraj ob 6,5 je vojaški odbor s 15 proti 6 glasovom odobril osnutek mirovne pogodbe z Bolgarijo. Razprava je trajala skoraj 10 ur. Sovjetski delegat general Slavin je izjavil, da ne bo podpisal poročila in da bi morali biti dve poročili.

Po dolgi razpravi o vojni odškodnini Bolgarije Grčiji so sporočili, da je grški delegat predložil, naj bi Bolgarija plačala Grčiji 37 in pol milijona futov šterlingov v teku 6 let; i plačila naj bi izvršili v naravi. Prvotna grška zahteva je bila šestkrat večja. Bolgarski delegat je opozoril na težave, ki jih bo Bolgarija imela zaradi tega.

GOSPODARSKI ODBOR ZA BALKAN

Sinoči je gospodarski odbor za Balkan že drugič zavrnil sovjetsko zahtevo, da bi podonavskega vprašanja ne vključili v mirovno pogodbo. Z 8 proti 5 glasovom je odbor odklonil sovjetski predlog, da bi iz mirovne pogodbe izpustili anglo-ameriški dostavek, ki jamči svobodno plovbo in predvideva sklicanje konference za ureditev podonavskega režima.

Nato je med Američani in Sovjeti prišlo do razprave o znižanju vojne odškodnine, ki jo mora Finska plačati ZSSR. Američani so predlagali znižanje s 300 milijonov dolarjev na 200 milijonov. Gusev je napadel Združene države,

NOV POZIV WINSTONA CHURCHILLA

Blackpool, 5. oktobra

Na kongresu britanske konservativne stranke, ki se je pričel v četrtek v Blackpoolu (dotlej največji kongres v zgodovini stranke) sta bivši zunanji minister Eden in sir Fyfe v glavnem razpravljala o podržavljenju, ki ga je in ga izvaja laburistična vlada. Izrekla sta se proti socializiciji. Fyfe je ob koncu govora izjavil, da morajo konservativci in konservatizem pronicati v vsa prostovoljna združenja, sindikate, zadruge, cerkev in literarne družbe. Izjavil je, da so konservativci za dostojanstvo človeškega duha in proti premoči države.

Na kongresu je govoril tudi bivsi ministrski predsednik Churchill, ki se je predhodno o govoru posvetoval, kot so porocali, z Edenom, ki je doslej že dvakrat govoril o zunanje političnih vprasanjih. Churchill je ponovil svoj zürški poziv za ustanovitev Evropskih Združenih držav.

Churchill, ki so ga burno pozdravili, je dejal: «Nobenega razloga ni, zakaj naj bi se zmaga spremenila v prah in pepel. So močni razlogi za upanje. Združene države so izjavile, da so koncno opusule izolacionistično politiko in da se bodo resnično udeležile vodstva in obnove Evrope ter miru v svetu.

«Toda vsega bremena ne bi smeli naprtiti ameriškim Združenim državam. Zakaj naj bi ne smeli imeti Evropskih Združenih držav? Poskrbite, da bo Evropa vstala. Storite, da grenki spori in nesoglasja preteklosti prenehajo.

«Ne smemo si dovoliti, da se nadalje vlečemo za seboj verigo maščevanja in sovraštva. Uveljaviti je treba pravico in kaznovati tiste, ki jih bodo spoznali za krive.»

Ko je Churchill izjavil, da mora Evropa gledati naprej in ne nazaj, je pristavil: «Vse, kar je treba storiti, je, da se 250 milijonov ljudi neko jutri zbudi in rece: «Želimo biti srečni, svobodni in napredni; svoje glasove bomo dali samo političnim strankam katerega koli imena, ki bodo glasovale za Evropske Združene države.»

SPORAZUM O UNIČEVANJU NEMŠKE VOJNE INDUSTRIJE

Berlin, 5. oktobra

Vzporeditveni odbor zavezniške nadzorstvene komisije v Berlinu je sporočil, da je dosegel sporazum glede pregleda dosedanjega poteka uničevanja nemške vojne industrije v štirih zasedbenih področjih. Doslej so se sovjetske oblasti stalno upirale temu pregledu. Na vsakem posameznem področju so uničevanje nemške industrije izvajali različno.

Po novem načrtu, ki so ga odobrili, bodo sestavili seznam tovarn orožja, ki še obstajajo v vsakem področju ter ga predložili nadzorstveni komisiji. Ti seznami so že skoraj izdelani. Odslej bodo uničevanje tovarn izvajali na podlagi enotnega načrta; izvedbo bodo nadzorovale štiri stranske komisije, ki bodo imele pravico pregledati vse v seznamih navedene naprave.

OBJAVA LISTIN O NEMSKI ZUNANJI POLITIKI

Washington, 5. oktobra

Ameriško zunanje ministrstvo bo objavilo zbirko listin nemškega zunanjega ministrstva in drugih uradnih listin. S tem bo izdelalo dokumentarično poročilo o nemški zunanji politiki pred in med vojno.

Obsez. delo vodi profesor kalifornijske univerze dr. Raymond J. Sontag. Celotno delo bo obsegalo 20 ali tudi več knjižnih zvezkov.

Zunanje ministrstvo je povabilo k izdelavi dokumentaričnega poročila tuje slovite strokovnjake, da bo zagotovilo objektivnost poročila. Skupina urednikov bo odpotovala v Nemčijo, da bo pregledala stotine ton listin zunanjega in drugih vladnih ministrstov.

Izdelali so tudi fotografski načrt, da bodo listine snemali na mikrofilme. Filme so že odposlali iz Nemčije zunanjemu ministrstvu v Washingtonu. Pošiljanje je trajalo več mesecev ter so jih zdaj končno registrirali in prevedli.

„TANJUG" DEMANTIRA

«Reuter» javlja, da je zastopnik angleškega zunanjega ministrstva sporočil, da so v Angliji sprejeli naslednjo vest, ki jim jo je sporočila grska vlada: «V severni Grčiji so našli pri skupinah, ki se bojujejo proti vladnim četam, orožje in municijo jugoslovanskega izvora. Pripetili so se primeri, da so v bojih sodelovali tudi jugoslovanski državljani.»

«Tanjug» je pooblaščen, da zanika take in podobne vesti, ki jih širijo tudi razne druge agencije in časopisi, češ da so «popolnoma izmišljene, hudobne in izzivalne.»

AMERIŠKI TANK NA REAKCIJSKI POGON

London, 5. oktobra

Ameriška vojska je napravila poskuse s tankom na reakcijski pogon. Zaradi reakcijske naprave bo tank lahko preskočil reke in jarke. Pravijo, da bo ameriška pehota dobila majhne tanke na reakcijski pogon, s katerimi bo lahko preskočila zidove in druge ovire.

PREUČEVANJE SOVJETSKE NOTE O DARDANELAH

London, 5. oktobra

«Reuterjev» diplomatski dopisnik, poroča, da je poročevalec britanskega zunanjega ministrstva včeraj izjavil, da je zelo verjetno da so London, Washington in Ankara stopili v stik zaradi zadnje sovjetske note Turčiji glede bodočega nadzorstva nad Dardanelami. Dodal je, da Velika Britanija tokrat nima o tem vprašanju nikakega namena poslati Moskvi noto, vsebino sovjetske note pa zdaj preučujejo v Londonu.

Dobro obveščeni londonski krogi pravijo, menijo Turčija. Velika Britanija in Združene države, da bi o bodočnosti ožin morala odločiti mednarodna konferenca ter da bi morala obramba ožin kot doslej ostati pod nadzorstvom Turčije. —

ZSSR KONČNO SPOROČILA

Lake Success, 5. oktobra

Iz uradnega vira poročajo, da je sovjetska vlada po sedemmesečni zakesnitvi sporočila uradno stališče do osnovnih načel v zvezi z ustanovitvijo oboroženih sil Združenih narodov. Visoke vojaške osebnosti so pripomnile: «Končno so se Sovjeti odločili»

Ustanovitev britanskega ministrstva za obrambo

Imenovanje A. V. Alexandra ter ostalih novih ministrov

LONDON, 5. oktobra — «Reuter» javlja, da so včeraj v Veliki Britaniji ustanovil novo ministrstvo za obrambo, ki bo vzporedilo delovanje vojnega, letalskega in mornariškega ministrstva. Za novega ministra za obrambo so imenovali prvega lorda admiralitete A. V. Alexandra.

V prvi vrsti ostane za obrambo se vedno odgovoren ministrski predsednik; bo predsednik obrambnega odbora, v katerem bodo naslednji redni člani: minister za obrambo, lord predsednik ministrskega sveta, zunanji minister, zakladni minister, vojni minister, minister za letalstvo prvi lord admiralitete, minister za delo in minister za dobave. Te spremembe so naznanili v poročilu vlade o osrednji organizaciji za obrambo, ki pravi, da predstavljajo te spremembe logični razvoj politike zadnjih 40 let.

Zgoraj omenjene spremembe predvidevajo znižanje članov britanske vlade od 20 na 18 ministrov, enako pa postavitev treh ministrov na nižjo stopnjo, ki pa bodo ohranili ministrsko stopnjo, čeprav ne bodo več člani vlade.

Naloga novega ministrstva za obrambo bo razdeljevanje razpoložljivih zalog po obširnem načrtu med tri oborožene sile v soglasju z načeli visoke strategije, ki jo je določil odbor za obrambo.

Njegova naloga bo tudi določitev načel, ki naj jih zasledujejo pri raziskovanju in izpopolnitvah. Novve odredbe ne bi v primeru voine ovirale ministrskega predsednika, da prevzame posle ministra za obrambo. Predsedoval bo sejam odbora za obrambo in njegov namestnik bo lahko minister za obrambo, ki bo v tem svojstvu verjetno imel oblast obravnavati bolj dalekosežna politična vprašanja, za katera on kot minister za obrambo ne bo osebno odgovoren.

Vladna izjava obravnava sodelovanje pri obrambi z ostalimi državami britanskega Commonwealtha in tudi s tujimi državami v zvezi s katerokoli odredbo, ki so jo sprejeli pod vodstvom Združenih narodov.

Ena izmed posledic novega ukrepa bo prenos onih dolžnosti na odbor za obrambo, ki jih je do leta 1939 nosil imperialni odbor za obrambo.

Vlada je predložila, da določijo v prestolnici vsakega dominiona britanske zveze častnike, ki bi se lahko združili v načelniki glavnih stanov britanskih dominionov pri preučevanju vprašanj pokrajinske varnosti. Istočasno je velika Britanija predložila, da vlade dominionov skrbijo za imenovanje zveznih častnikov v Londonu.

Te predloge so ugodno sprejeli na razpravljanjih v Londonu, ki so bila spomladi; vlade britanskih dominionov jih podrobno preučujejo.

Niso predvideli nobene spremembe pri organizaciji odbora načelnikov glavnih stanov. Ta bo še nadalje obstajal v sedanji obliki skupno z glavnimi stani, ki se bodo bavili s strateškimi načrti in z načrti, ki zadevajo tajno in upravno službo. Odbor načelnikov glavnih stanov bo obdržal odgovornost za pripravo strateških vojaških načrtov in za predložitev teh načrtov odboru za obrambo.

Pri splošni preosnovi britanske vlade bodo vse tri vojaške ministre zamenjali. Minister za kolonije George Hall bo nasledil Alexandra kot prvi lord admiralitete (minister za mornarico) in bo postal vikont. Državni minister Philip Noel Baker bo postal minister za letalstvo in bo tako nasledil lorda Stansgatea. Bivši podtajnik v vojnem ministrstvu Frederick Bellinger bo postal vojni minister namesto Lawsona. Lord Nathan bo postal minister za civilno letalstvo in nasledil lorda Winsterja, ki ga bodo po posebnem poročilu ministrstva za kolonije imenovali za guvernerja in glavnega poveljnika na Cipru namesto sira Charlesa Woolleya.

Hallov naslednik v ministrstvu za kolonije bo Arthur Greech Jones, bivši podtajnik v ministrstvu za kolonije. Namestnik zunanjega ministra Bevina Hector MacNeil bo postal državni minister. Lord Stansgate, bo še za nekaj časa opravljel posle kot Bevinov namestnik pri pogajanju za revizijo anglo-egiptovske pogodbe, čeprav zapušča vlado. Naznanili so številna ministrska imenovanja mladih osebnosti, med katerimi je najvažnejše imenovanje majorja Christophera Pageta Mayhewa, ki so ga imenovali za parlamentarnega podtajnika v zunanjem ministrstvu. Po poklicu je gospodarstvenik in ima 31 let.

FRANCOZI MED SEBOJ

Pariz, 5. oktobra

Tudi na četrtkovem zasedanju francoske ustavodajne zbornice je prišlo do medsebojnih obtožb med komunističnimi poslanci in desničarji. Minister za delo komunist Croizat je obtožil bivšega ministrskega predsednika Reynauda, da je odgovoren za ukaz iz leta 1933, na podlagi katerega so ob izbruhu vojne aretirali komuniste. «Aretirali so vas zaradi izdajstva», je zavpil neki poslanec iz klopi skrajne desnice. Besedam je sledil velik trušč. Reynaud je planil proti odru, da bi odgovoril Croizatu, toda zbornični predsednik Auriol (socialist) je prekinil zasedanje in s tem preprečil govore. Ko so poslanci odhajali iz dvorane, je izmed njih zavpil: «Pričela se je volivna kampanja.»

Po štiridnevnem razpravljanju je ustavodajna zbornica s 474 proti 33 glasovom odobrila 67 milijard frankov dodatnega preračuna: tako znašajo izdatki države za tekoče leto več kot 566 milijard frankov. Proti dodatnemu preračunu so glasovali poslanci republikanske stranke svobode (skrajna desnica). Dodatni preračun predvideva 11 milijard frankov za narodno obrambo, s čimer so izdatki tega resorja poskočili na 145 miljard frankov (četrtina državnih izdatkov).

Francoski vojni minister Edmond Michelet je med razpravljanjem o vojaškem preračunu v ustavodajni zbornici izjavil, da so v osmih mesecih številčno stanje vojske znižali od 720.000 na 380.000 mož. Skupno so iz vojske odpustili 481.000 mož.

De Gaullov govor proti sedanjemu ustavnemu načrtu je še vedno predmet komentarjev. Londonski liberalni «News Chronicle» pише: «Opozicija generala De Gaulla proti predloženi francoski ustavi bo povzročila, da bodo komunisti postali najmočnejša stranka v Franciji. «List navaja mnenje Léona Bluma, po katerm stoji Francija pred izbiro med parlamentarno vladi in osebno oblastjo De Gaulla, ter Reynauda, da gre za izbiro med De Gaullom in komunizmom. «News Chronicle» pravi, da ima trenotno prav Blum. De Gaulle je z govorom razcepil desnico, med katero je mnogo navdušenih degaullistov.

Truman predlaga takojšnjo naselitev Židov v Palestini

Britanija obžaluje predsednikov poziv

WASHINGTON, 5. oktobra. — Predsednik Truman je včeraj podal izjavo, v kateri je poudaril veliko važnost «takojšnjega» naseljevanja evropskih Židov v Palestini. Izjavil je, da misli Kongresu predložiti načrt za gospodarsko pomoč Palestini, samo da bi prišli do praktične rešitve tega vprašanja. Izrazil je obžalovanje zaradi dejstva, da so londonsko konferenco o Palestini odložili do decembra ter dejal, da naseljevanje ne bi smelo čakati na sklepe konference, marveč bi se moralo začeti pred zimo. Izjavil je, da mislijo Združene države nuditi naseljencem pomoč. Bela hiša je javila, da so predsednikovo mnenje brzojavno sporočili britanskemu ministrskemu predsedniku Attleeju.

Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je sinoči izjavil, da uradno obžalujejo poziv predsednika Trumana Veliki Britaniji, v katerem predlaga Truman obsežno židovsko preseljevanje v Palestino, ne da bi čakali na celotno rešitev vprašanja, ker so mnenja, da bi to lahko prejudiciralo nadvse delikatna pogajanja, ki so v teku. Sklep o včerajšnji objavi izjave predsednika Trumana so napravili proti izrecni želji Attleeja.

Predsednik Truman, ki je poleg tega tudi izjavil, da bo Kongres predložil razširitev ameriških zakonov o priseljevanju za dovolitev sprejema beguncev, je v izjavi najprej podal pregled anglo-ameriških razpravljanj o vprašanju naseljevanja v Palestini. Ponovil je svoj predlog, naj bi v Palestino čimprej sprejeli 100.000 Židov.

Med drugim je predsednik Truman izjavil: «Z globokim obžalovanjem sem doznal, da so zasedanja londonske konference za Palestino preložili in jih ne bodo obnovili do 16. decembra. Spominjate se še, da sem, ko je Harrison 29. septembra 1945 podal poročilo o položaju beguncev v Evropi, takoj zahteval, naj se stori vse potrebno za izboljšanje položaja teh ljudi s tem, da se najmanj 100.000 Židov naseli v Palestini. V odgovor je britanska vlada povabila vlado Združenih držav k sodelovanju pri ustanovitvi mešanega anglo-ameriškega preiskovalnega odbora. Vabilo je ameriška vlada z veseljem sprejela. Zaključek dela odbora je bil predviden v 120 dneh.

«Soglasno poročilo odbora je bilo sestavljeno 20. aprila 1946; z zadovoljstvom jemljen na znanje, da je med predlogi tudi moj prejšnji predlog, naj bi v Palestino sprejeli 100.000 Židov. Ameriška vlada se je takoj lotila, da bi našla način za prevoz teh 100.000 Židov ter jim ob prihodu nudila pomoč. Julija 1946 je v ta namen poslala v London izvedence, da bi začasno določili potrebne priprave za potovanje. Britanska vlada pa je javila, da poročilo ni popolno.»

Truman nato, pravi, da je 11. junija objavil ustanovitev ministrskega odbora za Palestino, ki bi preučil predloge anglo-ameriškega odbora. V London so odpotovali namestniki tega odbora, da bi z Britanijo razpravljali o praktični izvedbi predloga poročila. Namestniki so 24. julija predložili tako imenovani «Morrisonov načrt», v katerem predlagajo osnutek pokrajinske samovlade v državi dveh narodov ali delitev v dve državi. Proti temu se je pojavila v Ameriki opozicija, zaradi česar Truman tega načrta ni mogel podpreti; kljub temu je še vedno vztrajal na naselitvi 100.000 Židov v Palestini.

Istočasno je bila ameriška vlada obveščena o naporih, da bi v London sklicali Arabce in židovske predstavnike, da bi našli rešitev tega vprašanja.

Britanska vlada je predložila konferenci «Morrisonov načrt» ter izjavila, da bi konferenca sprejela tudi druge načrte. Židovska agencija je med tem predložila rešitev palestinskega vprašanja na podlagi ustanovitve svobodne židovske države v enem delu Palestine in zahtevala naselitev 100.000 Židov.

Truman je izjavil, da so v Ameriki sprejeli te predloge z največjim zanimanjem in da je njegovo mnenje, da bi rešitev na tej osnovi morala imeti oporo ameriškega javnega mnenja. Taki rešitvi bi Združene države nudile podporo. Truman meni, da je njegovo mnenje ostvarljivo; naseljevanje pa se mora pričeti pred zimo. Amerika je pripravljena nuditi takojšnjo pomoč.

Poleg tega je treba razširiti zakone o naseljencih drugih držav, posebno kar se tiče sprejema beguncev. Truman je izjavil, da bo poual Kongresu tak predlog ter da je pripravljen še naprej najenergičneje sodelovati z drugimi državami v pogledu svetovnega vprašanja beguncev.

V primeru, če bi prišlo do taktične rešitve palestinskega vprašanja, bi Truman priporočil Kongresu načrt za gospodarsko pomoč. Truman je izjavil, da veruje v možnost takojšnje akcije na njegovih predlogih ter da bo ameriška vlada še dalje napravila vse.

Solidarnost vlade in opozicije v Grčiji

Tsaldaris si še vedno prizadeva sestaviti koalicijsko vlado

ATENE, 5. oktobra — Grški kralj Jurij je imel v četrtek zvečer ob priliki ponovnega zasedanja parlamenta govor, v teku katerega je med drugim dejal: «Pred vami je težavna naloga obnovitve države. Vsakdo izmed vas mora ojačiti in pomnožiti delo za pospešitev te obnove. Prepričan sem, da bo vaš prvi smoter izdelava obširnega socialnega načrta za olajšanje trpljenja, ki je med vojno prizadelo delavski razred. Kar se mene tiče, bom ves napor posvetil blaginji države.»

Za kraljem je govoril ministrski predsednik Tsaldaris, ki je govoril o zahtevah, ki jih je Grčija predložila mirovni konferenci. Izjavil je: «Nesprejem naših zahtev je povzročil med grškim narodom občutek obžalovanja. Vendar položaj ni brez upanja. Ob podpori vseh političnih voditeljev že vedno pričakujem, da bodo v Parizu pravično rešili naše narodne zahteve.»

V pogledu notranjega položaja je Tsaldaris izjavil: «Vlada meni, da je anarhija v Grčiji dobila usodni udarec; doslej anarhisti niso dosegli svojih glavnih smotrov.»

Ministrski predsednik je nato izjavil, da si bo še nadalje prizadeval sestaviti koalicijsko vlado.

V imenu opozicije je nato govoril liberalni voditelj Themistocles Sophoulis. Kritiziral je politiko Tsaldarisove vlade, med splošnim ploskanjem pa je dodal: «V tem težavnem položaju pa je vsekakor dolžnost nas vseh, da ostanemo združeni in podpiramo sedanjo vlado.»

Podobno stališče sta izrazila Sopfocles Venizelos in George Papandreu. Ko je sledil omenil zavrnitev grških zahtev po popravku grško-bolgarske meje, so se iz vseh poslanskih klopi in galerij za občinstvo dvignili protestni klici.

Zbornica je nato z 180 glasovi (en navzoči poslanec se je vzdržal) izrekla zaupnico Tsaldarisovi vladi. Več poslancev je predhodno zapustilo dvorano, da bi se izognili glasovanju.

Ministrski predsednik Tsaldaris je včeraj z letalom odpotoval v Pariz, kjer bo zadnjič poskušal predložiti konferenci zahteve svoje države. Spremljajo za tudi opozicionalni voditelji, s čimer hočejo nakazati reprezentatitvni značaj delegacije.

Predsedniška konferenca v zasedeni Nemčiji

Preučevanje skupnih vprašanj

HAMBURG, 5. oktobra — Britanska poročevalska služba v Nemčiji javlja, da so se včeraj v občinski palači v Bremenu sestali ministrski predsedniki vseh nemških dežel britanskega in ameriškega zasedbenega področja. Na konferenci so razpravljali o političnih, gospodarskih in organizacijskih vprašanjih.

Na konferenco so povabili nemške funkcionarje vseh štirih zasedbenih področij Nemčije, toda zastopniki s sovjetskega in francoskega področja niso prišli.

Ameriška poročevalska služba v Nemčiji javlja, da so na konferenci izrazili mnenje, po katerem bi bilo treba za vsa zasedbena področja ustanoviti «koordinacijski urad». Ta urad naj bi organiziral izmenjavo snovi, ki se nanaša na zakonodajo in upravo, podpri naj bi obnovitev enotne zakonodaje ter ohranil sodelovanje na kulturnem področju. Potrebno bi bilo organizirati konference za izmenjavo stališč o izidih, ki so jih vsakokrat dosegli. Glede na gospodarsko poenotenje ameriškega in britanskega področja so sklenili, da zaupajo 5 skupnih uprav za gospodarstvo, za hrano, poljedelstvo, finance, prevoze in pošte odborom, sestavljenim iz predstavnikov iz ameriškega in britanskega področja ter iz treh članov upravnih pokrajinskih zbornic.

Schacht in Fritsche ne smeta na britansko področje

NUERNBERG, 5. oktobra — Neki uradnik ameriške vojaške uprave je izjavil, da bodo Schachta, von Papena in Fritscheja odpremili v britansko zasedbeno področje. Vsi trije oproščenci so hoteli najprej v Hamburg, kjer naj bi Fritsche ostal pr. nekem zdravniku, ki mu je ponudil mesto vratarja v svojem ambulatoriju, Schacht je hotel v Schleswig-Holstein, von Papen pa v vas Stockhausen, kjer bi živel oddaljen od sveta. Vendar pa so britanske oblasti včeraj odklonile prihod na področje Schachtu in Fritscheju. Za von Papena doslej še ni nikake prepovedi z britanske strani, pač pa so vsem prepovedale vstop na svoje področje francoske oblasti.

Poročajo, da so obsojenci včeraj sestavili prošnjo na zavezniški nadzorstveni svet, da bi jim kazen z obešenjem spremenil v kazen z ustrelitvijo, če bi bile vse druge njihove prošnje za znižanje kazni zavrnjene.

Eden izmed obsojencev, ki so ga obsodili na 20 let ječe, je izjavil zagovorniku: «Ne bom se pritožil. Dvajset let ječe je pravična sodba za zločine, ki sem jih izvršil.»

Rosenberg in Sauckel sta podpisala pomilostitveni prošnji, Frank, Streicher in Kaltenbrunner pa so izjavili, da ne bodo zaprosili za pomilostitev.

Prošnje za znižanje kazni, oz. pomilostitev so vložili tudi Hess, Streicher in Frank.

Komisija zaveznškega nadzorstvenega sveta, ki mora pripraviti izvršitev kazni, se je včeraj posvetovala s polkovnikom Andrusom, ki mu je poverjeno nadzorstvo nad obsojenci.

Neki vatikanski poročevalec je izjavil «Reuterjevemu» dopisniku, da papež ne misli posredovati v pogledu pomilostitve nürnberških obsojencev. Poročevalec je dejal, da ne more biti nikakega pridržka glede krivde obsojencev, ki so popolnoma zaslužili kazen.

Sovjetski tožilec na nürnberški razpravi general Rudenko je ob prihodu v Prago med drugim, izjavil dopisniku lista «Svobodne Slovo», da je bila važen izraz procesa soglasnost, s katero so tožilci zahtevali smrtno kazen za vse obtožence. Najglobljі pomen procesa pa je v svarilu vsem fašističnim vojnim hujskačem.

Ameriška poročevalska služba v Nemčiji javlja, da je zavezniški nadzorstveni svet v Berlinu zaprosil štiri zasedbene vojaške uprave, naj odločijo o postopku proti «manjšim vojnim zločincem.» Štiri zavezniške vojaške uprave bodo morale odločiti, če je treba ustanoviti novo mednarodno vojasko sodišče ali pa razprave proti «manjšim zločincem» prepustili v izvedbo posameznim oblastem zasedbenih področij.

Neki angleški novinar popisuje učinek nürnberške sodbe na angleško ljudstvo in ugotavlja, da je sodbo kljub strahotam bombardiranj sprejelo mirno. Treba pa je upoštevati, da so Angleži pravi umetniki v skrivanju čustev. «Manchester Guardian» poroča o oproščencih, da so postali «razposajeni», medtem ko so obsojenci preplašeni.

ACHESON O AMERIŠKI POLITIKI NA KOREJI

Washington, 5. oktobra

Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson je na zadnji tiskovni konferenci ponovil, da je vlada Združenih držav pripravljena v katerem koli trenotku ponovno pričeti razpravljanja mešane sovjetsko-ameriške komisije na Koreji ter bodo ostali Američani v tej državi, dokler ne bo ustvarjena neodvisna in enotna Koreja.

Achesona so vprašali, ali imajo Združene države namen dovoliti Sovjetom nadaljevanje njihove neodvisne politike v severni Koreji, ne da bi zavzeli konkretne ukrepe za izpolnitev obvez iz razgovorov v Kairu in Moskvi za ustanovitev začasne korejske vlade pod skupnim sovjetsko-ameriškim nadzorstvom. Razen tega so vprašali, kakšne ukrepe priporočajo Združene države za izhod iz zastoja med ameriško in sovjetsko upravo na Koreji. Acheson je odgovoril: «General Hodge je v preteklih mesecih večkrat poizkušal obnoviti razgovore mešane ameriško-sovjetske komisije. Njegovi napori niso do zdaj imeli nikakega uspeha. Ko bomo imeli za primerno, bomo v ta namen znova poizkušali doseči zbližanje s Sovjeti. Obvestili smo jih, da smo pripravljeni sestati se s komisijo, v katerem koli trenotku želijo ter upamo, da bodo Sovjeti kmalu spoznali primernost nadaljevanja razpravljanj te komisije. Istočasno — je nadaljeval Acheson — kot sem že dejal v svoji izjavi 30. avgusta, je bistveno, da se lotimo reševanja nujnih gospodarskih in socialnih vprašanj v južni Koreji v skladu z željami korejskega ljudstva. Naša želja je zato utrditi sodelovanje med vsemi političnimi strankami ter ustanoviti zakonodajno ustanovo, ki bi izražala mnenje in težnje Korejev in vpostavila korejski vodilni element.

«S to izjavo sem prikazal dvoje glavnih stvari: prva je, da smo pripravljeni v katerem koli trenotku — kot bi želela sovjetska vlada — obnoviti razpravljanja komisije, katere namen je ustvariti združeno Korejo. Druga je, da mislimo ostati v Koreji, dokler ne rešimo svoje naloge ter dosežemo namena za ustvaritev enotne in neodvisne Koreje.

«Za dosego rešitve tega vprašanja moramo biti potrpežljivi in vztrajni.»

ODGODITEV KONFERENCE ZA PALESTINO

London, 5. oktobra

Na včerajšnjem plenarnem zasedanju konference za Palestino so prebrali poročilo mešanega odbora, ki je preučeval predloge arabskih delegatov katere bodo danes objavili. Ker morajo mnogi izmed arabskih delegatov oditi v New York na zasedanje skupščine Združenih narodov, so konferenco odgodili na 16. december.

KONGRES MADŽARSKE KOMUNISTIČNE STRANKE

Beograd, 5. oktobra

V nedeljo se je začel kongres madžarske komunistične stranke. Najprej so z navdušenjem sprejeli predlog, da pošljejo pozdravne brzojavke predsedniku republike Zoltanu Tildyju, generalisimu Stalinu, maršalu Titu, Georgiju Dimitrovu, Mauriceu Thorezu in tovarišici Dolores Ibarruri.

Politično poročilo je podal strankin generalni tajnik Rakossy. Ko je analiziral mednarodni položaj, je poudaril, da je madžarska demokracija na razpotju. Zdaj je čas, da se odloči, ali hoče ostati sredstvo imperialističnih teženj, ali pa se bo odločno pridružila narodom podonavske kotline, v prvi vrsti Sovjetski zvezi, ter z njimi sodelovala gospodarsko in politično.

Vesti v enem stavku

— Glavni stan ameriških zasedbenih sil v Evropi je z ostanovo UNRRA ugotovil, da je trenotno na ameriškem zasedbenem področju še 547.478 beguncev.

— V Beogradu je bila 29. septembra skupna seja izvršnih odborov leta 1939 po razkolu v agrarni stranki nastalih strank Agrarne zveze in Ljudske kmetske stranke, na kateri so razpravljali o pripravah za združitev obeh strank.

— Belgijski zunanji minister in predsednik ZN Spaak je na kongresu belgijske socialistične stranke napadel pravico veta velesil ter izjavil, da v mednarodnih organizacijah ne upoštevajo dovolj malih narodov.

— Volitve v ustavodajno skupščino ljudske republike Hrvatske bodo 10. novembra.

— Admiral Stone je zasebno obiskal Milan.

— Avstrijska vlada je izročila Češkoslovaški 12 vojnih zločincev.

— Bengalski ministrski predsednik je pozval Hindujce in muslimane, naj prenehajo z napadi in nasilji.

— «Economist» komentira novo brazilsko ustavo in pravi, da so vse stranke v državi z izjemo tistih ki so proti demokratski vladi, svobodne; nove omejitve bodo verjetno uporabili proti komunistom.

— V severni Palestini med Hajfo in Tel Avivom, priljubljenim izkrcevališčem za tajne priseljence, so uvedli policijsko uro od zore do mraka, ker je v vidu eno izmed največjih izkrcanj.

— Gospodarski in socialni svet ZN je na sovjetski predlog z britanskim protiglasom izključil Francovo vlado od udeležbe v mednarodni komisiji za nadzvorstvo nad mamili.

— Za predsednika kanadskega urada za nadzorstvo nad atomsko silo je Mackenzie King imenoval generala Andrewa Georga McNaughtona, bivšega poveljnika I. kanadske armade v Vel. Britaniji in obrambnega minstra.

— Bidault je izjavil, da je Nemčija tečaj enotnosti sveta; ta enotnost bo z rešitvijo tega vprašanja obstala ali padla.

ŽENSKI KOTIČEK

Ženske v angleški vojski

Nova voditeljica angleških ATS (Pomožni ženski oddelki v angleški vojski) je izredno pametna in energična gospa M.J.C. Tyrwhitt. Novembra leta 1938 je vstopila kot dobrovoljka v ATS in s trdim delom med vojno dokazala, da je sposobna za tako odgovoren položaj.

Vedno se je udejstvovala v sportu in pred vojno je bila članica skavtske organizacije.

Tovarniška delavka v parlamentu

Gospa Lefèvre je pri zadnjih volitvah bila na listi M. R. P. (Republikanska ljudska stranka) izvoljena kot poslanec v parlament druge konstituante četrte francoske republike. Težka vojna leta tudi mimo nje niso šla neopažena, vendar njena topla osebnost ni izgubila znane francoske očarljivosti, živahnosti ter ljubeznivosti; z lica ji še vedno odseva dobrota in zanimanje za težave drugih ljudi.

Med vojno je vedno trdno verjela v zmago pravice in v tej veri je vzpodbujala tiste, ki so obupavali. V odporniškem gibanju ni aktivno sodelovala, ker je vedela, da ima večje sposobnosti za obnovo in jo bo domovina še potrebovala. Takoj po osvobojenju Pariza in vrnitvi moža — v zadnjih letih dva najlepša dneva v življenju gospe Lefèvrove — se je pričela udejstvovati v sindikatih in delavskih udruženjih. Ustanovila je «Confédération française des travailleurs chrétiens» (Konfederacija francoških krščanskih delavcev), brez predsodkov pomagala tudi marksističnim delavcem in delovala kot zvezna posredovalka med raznimi skupinami in Zvezo strokovnih združenj. Člani skupine krščanskih delavcev so po večini katoliške vere, sprejemajo pa tudi delavce drugih ver. Bojujejo se za pravice delavcev, vendar se ne strinjajo z metodami marksističnega materializma.

Usoda gospej Lefèvrovi ni naklonila otrok. Ker jih ima zelo rada, je vesela, da jih v sorodstvu ne manjka ter jih lahko kot tetka ali botrca razvaja. Za zasebno življenje ji ostaja prav malo časa; naloge, ki si jih je nadela, ji niti v spanju ne puste miru. Ves dan je zaposlena z raznimi sejami, predavanji in posvetovanji s svojimi volivci. Kot delavčeva žena in sama bivša delavska si je zadala kot nalogo čimveč narediti za svoje tovariše. Pri delu jo nekoliko ovira dejstvo, da nima svojega tajništva, kot večina moških kolegov. Tudi gmotne prilike niso posebno rožnate. Tolaži se, da ji morda ravno te težave dajejo večjo borbeno silo in vztrajnost. Verjame, da se človek, ki prenaša vsakdanje težave, ki sam ne živi v izobilju, lažje bori za izboljšanje položaja manj premožnih plasti naroda.

Gospa Lefèvre meni, da so žene v današnjih časih neobhodno potrebne v parlamentu. Žene so posebno potrebne pri reševanju socialnih, družinskih in tudi raznih drugih vprašanj. Bolj praktične so in prinesejo v razpravljanja zdrav človeški razum, ker so manj podvržene teoretičnim razglabljanjem kot moški. Žene so prej pripravljene in sposobne za praktično izpeljavo načrtov. Vajene so se bojevati z materielnimi skrbmi vsakdanjega življenja. Tako n. pr. gospa Lefèvre lahko naredi najboljše načrte za higienske razmere, oblačilnice in kopalnice v tovarnah, ker je vse to na svoji koži občutila.

Gospa Lefèvre je opazila, da je med ženami iz različnih strank sporazum težak, ker so žene zelo zagrizene pripadnice različnih strank. Laže pridejo do sporazuma z možmi iz nasprotnih strank, in v suhoparne debate prinesejo malo prijaznosti.

Gospa Lefèvre pravi, da je članica M. R. P., ker to gibanje skuša rešiti pekoče socialne probleme na duhovni podlagi, ne le z golim in surovim materializmom. V gibanju so ljudje iz vseh plasti naroda in se vsi borijo v enakem duhu bratstva in socialne pravičnosti. Isti duh združuje tudi poslance v parlamentu; gospa Lefèvre pravi, da z ministrskim predsednikom Bidaultom ali ministri in poslanci lahko govori prav tako odkrito in prisrčno kot z bivšimi tovariši v tovarni.

Gospa Lefèvrova zaupa v bodočnost Francije, ker meni, da je francoski narod v veliki večini sestavljen iz razsodnih ljudi, ki vodstvo svoje države rajši zaupajo poštenim možem in ženam, kot da bi poslušali razne demagoge. Gotovo je ta skromna, pa vendar energična in resna žena boljša sodelavka in predstavnica žene v politiki, kot sufražetke in prenapete žene polne visokih besed in domišljavosti.

Za kuharice

Se nekaj receptov okusnih jedi z gobami.

Gobovi zrezki: *očistite 500 gr svežih gob in jih nekaj minut kuhajte v slani vreli vodi — vodo lahko porabite za zelenjavno juho. Odcedite jih na situ in drobno nasekljajte, primešajte pol skodelice kondenziranega mleka, eno do dve jajci, tri očiščene in pretlačene sardelice (iz konzerve), eno nasekljano šalotko. Začinite zmes s soljo, poprom in nastrganim muškatnim oreškom ter dodajte toliko kruhovih drobtin, da bo zmes trdna. Pustite počivati pol ure, nato pa oblikujte zrezke in na obeh straneh opecite v vročem surovem maslu ali masti.*

Gobe na provencalski način: *Sveže gobe operite, očistite in pustite odteči. Nasekljajte jih in dve uri počasi kuhajte začinjene z malim dodatkom olja, česna, soli in popra. Nato jih postavite na vroč plamen in dušite naprej v olju ter dodajte precej nasekljanega zelenega peteršilja. Ko so pripravljene, jih poškropite z limonovim sokom in ponudite z opečenimi kruhki.*

Gobova solata: *Gobe očistite in narežite na tanke rezine. Opražite jih na olju, da so popolnoma mehke in pustite ohladiti. Začinite s poprom, soljo, kisom ali limonovim sokom.*

Praktični nasveti

Kako lahko popravimo trdo meso? Če je meso od debele in sveže zaklane živali, ga dobro stolcite s kladivom za meso z obeh strani. Zvežite z vrvico in pristavite v mrzli vodi. Vodo počasi segrevajte in pazite, da nikoli ne zavre popolnoma. Na vsakega pol kilograma dodajte med kuho dve žlici žganja, kar popravi najbolj trdo meso.

Če imate na rokah mastne ali druge madeže ter bi jih hoteli očistiti, vzemite limono in jo počasi segrejte. Ko je limona vroča, drgnite umazana mesta toliko časa, da madeži izginejo.

Če ste opazili na beli obleki ali robčku krvave madeže, jih najlaže odpravite, če madež drgnete s kosmičem vate namočenim v 12 ali 24 odstotnem vodikovem prekisu.

Dragocene čipke najlepše operete, če jih ovijete okoli debele steklenice in namočite v mlačno milnico. Še vedno ovite okoli steklenice splaknite v isti mlačni vodi.

ZANIMIVOSTI

Kako je stanoval Goebbels?

V eni izmed «skromnih podeželskih hiš» dr. Goebbelsa, ki ima samo 150 sob, je središče mladinske šole FDJ, ki bo začela koncem maja s prvim šolskim letom. «Lovski dvorec na Bogensee» je glavna skupina hiš družinske naselbine in filmskih prijateljic bivšega propagandnega ministra, ki so mu jih zgradili na račun davkoplačevalcev kot darilo mesta Berlin ob začetku vojne in ki naj bi služile sumljivo velikemu Goebbelsovemu družinskemu krogu» za zatočišče pred bombami. In bilo je resnično zatočišče.

Kamor koli pogledamo, najdemo razkošje, ki si ga komaj predstavljamo; po vseh sobah in hodnikih so pogrnjene preproge, stene obložene s tapetami ali emajliranimi ploščicami, vdelanimi radijskimi aparati in kamor sežemo, so skrivni gumbi. V kleti je mnogo raznih strojev, kot na kakšni oceanski ladji: avtomatsko ogrevanje, avtomatska klimatska naprava, avtomatska naprava za gašenje ognja, avtomatska naprava za odpiranje oken, avtomatska namestitev mrež proti muham, avtomatske zatemnitvene naprave in neštete kopalnice s stenami, obloženimi z omajliranimi ploščicami (Goebbelsova je bila nebesno modre barve), ki so opremljene z najrazličnejšimi vzvodi in stikali, tako da jih prav za prav lahko imenujemo naprave za nego telesa.

Leta 1939 so Japonci hoteli umoriti Stalina

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo listine, iz katerih je razvidno, da so Japonci leta 1939 hoteli umoriti Stalina, kar pa se jim ni posrečilo. Listine o zaroti so v drugi seriji osmih zvezkov, ki vsebujejo dokaze, katerih sta se posluževala v Nürnbergu ameriški in britanski javni tožilec.

Načelnik Gestapa Heinrich Himmler je v neki listini iz meseca januarja 1. 1939 omenil to zaroto. V tej listini omenja Himmler obisk pri japonskem generalu Ošimi ter izjavlja, da je ta izdelal načrt za razdelitev Sovjetske zveze. Ošimi se je tedaj posrečilo poslati preko kavkaške meje 10 Rusov oboroženih z bombami. Ti so imeli nalogo ubiti Stalina. Zarota pa se je ponesrečila. Himmler v listini omenja, da so ostale Ruse, ki jih je Ošima z isto nalogo poslal, ubili na meji.

Predsednik «Britanskega združenja za kulturno sodelovanje s Sovjetsko zvezo» in tajnica istega združenja potujeta po Sovjetski zvezi. Iz Urala sta v preteklih dneh odpotovala v Magnitogorsk, kjer sta si ogledala eno izmed glavnih središč sovjetske industrije železa in jekla.

* * *

V uradnem listu italijanske republike je bil objavljen upravni odlok, s katerim država sprejema kot darilo zbirko italijanskega denarja, ki ji ga je poklonil bivši kralj Viktor Emanuel III, ob svojem odstopu.

* * *

Pred kazenskim sodiščem v Londonu je bil obsojen na smrt 29 letni pilot civilnega letalstva N.G.C. Heath, obtožen, da je 20. julija ubil v nekem londonskem hotelu svojo ljubico.

* * *

V Londonu so v preteklih dneh rešili življenje nekemu 9 letnemu dečku, ki je imel težek primer vnetja slepiča; po ponovni operaciji zaradi okuženja ni bilo nobenega upanja na ozdravitev. Zdravniki so napravili poizkus z «obsevanjem krvi», čeprav še niso bile objavljene podrobnosti o tehniki izvedbe zdravljenja, ki so ga izvršili Nemci pred vojno. Improvizirali so napravo za obsevanje krvi, nakar so dečku odprli žilo in s pomočjo aseptične naprave izpustili kri, ki je bila izpostavljena ultravioličastim žarkom. Na ta način so kri sterilizirali in povečali odpornost proti bacilom. Kri so nato ponovno vbrizgnili v isto žilo. Celotna operacija je trajala eno uro in pol; transfuzijo so ponavljali toliko časa, dokler niso ugotovili, da je okuženje popolnoma odstranjeno.

* * *

Sodišču za vojne zločine v Toktu so predložili nemške dokumente, iz katerih je razvidno, da je Hitler skupno s svojim glavnim stanom hotel, da bi Japonci napadli in zavzeli Singapur, ne da bi prej napovedali vojno.

* * *

Na niagarskih slapovih na ameriški strani se je zrušil z višine približno 60 metrov del nasipa. Zrušenje je povzročilo tresljaj, podoben potresu, ki so ga občutili v mestu Niagara Falls.

250 letnica rojstva izumitelja strelovoda

Prvega avgusta je poteklo 250 let, kar se je rodil češki učenjak in iznajditelj strelovoda P. Prokop Diviš.

Diviš je dovršil jezuitsko gimnazijo in nato vstopil na teološko fakulteto v Solnogrdu. Bil je učitelj na neki češki gimnaziji in se je zlasti zanimal za elektriko. Leta 1754 je sestavil prvi strelovod, ki ga je opisal v knjigi «Descriptio macchinae meteorologicae». Diviš je študiral tudi glasbo; sestavil je posebno glasbilo v obliki orgel. Umrl je 21. decembra leta 1765.

Na treh tovornih avtomobilih bodo po ulicah prestolnice Malajske zveze vozili nekatere japonske orožnike, bivše člane tamkajšnje posadke. Na ta način bo javnosti omogočeno ugotoviti tiste, ki so zakrivili grozovitosti in umore. Ujetnike bodo nato razvrstili na prostoru pred tajniškim poslopjem, kjer bo častnik komisije za vojne zločine sprejemal obtožbe.

* * *

Angleški časniki bodo odslej trikrat na teden izhajali na šestih straneh. Ostale dni bodo izhajali kot doslej na štirih straneh. V Angliji prodajo danes nekaj več kot en časopis na dve osebi.

TRST

Ponovna propaganda za prometno disciplino

Včeraj zjutraj ob 8. uri se je na zahtevo Zavezniške vojaške uprave začela ponovna propaganda za prometno disciplino, ki se bo končala v nedeljo ob 20.30 uri.

Prometni stražniki so dobili posebna navodila, naj strogo ravnajo s kršitelji prometnih določb. Pri nadzorni službi jim pomagajo obhodnice z motornimi kolesi, ki nadzorujejo promet po mestu, v predmestjih in po okoliških cestah, tako po glavnih, kakor po stranskih.

Policijski avtomobil z zvočniki je včeraj spet na glavnih cestah opozarjal pešce, voznike in avtomobilske vozače, naj strogo upoštevajo prometne določbe.

SLUŽBA BOŽJA ZA OTROKE IZ KOLONIJ

Škof bo bral v nedeljo ob 10. uri dopoldne v cerkvi Sv. Antona Novega službo božjo. K opravilu je škof povabil vse otroke, ki so se udeležili poletnih kolonij, ki jih je organizirala kateri koli ustanova.

PREHRANA

Testenine za delavce. Sepral sporoča delavcem, ki imajo dodatne nakaznice in so zaposleni pri težkih in najtežjih delih, da lahko dvignejo po 600 gr testenin za mesec oktober. Do istega obroka imajo pravico tudi uslužbenci zavezniških sil. Konec razdeljevanja 31. t. m., cena testenin 26 lir kg.

Testenine za brezposelne. Sepral sporoča, da se je danes začelo razdeljevanje testenin v korist vseh brezposelnih v tržaški pokrajini (Trst vstet), in sicer po 2 kg na osebo proti oddaji odrezka št. 1 posebne nakaznice. Konec razdeljevanja 31. oktobra; cena testenin 26 lir za kg.

Razdeljevanje tobaka. Za teden od 7. do 12. t. m. bodo potrošniki dobili po 20 gr «trinciato forte» in 2 cigari «Toscani». Na isti odrezek si potrošniki lahko nabavijo 20 cigaret «Fib» za 70 lir. Švicarske cigarete «Good Luck» prodajajo brez nakaznic in si jih lahko potrošniki nabavijo po 2 zavojčka.

O razširitvi Pokrajinskega sveta

Na včerajšnji seji Pokrajinskega sveta je predsednik inž. Gandusio prebral vsebino brzojavko ki jo je Svet poslal pretekli teden generalu Hardingu glede nogometne tekme Trst-Milan. V tej brzojavki so prosili generala Hardinga, da bi preklical prepoved za nogometno tekmo. General Harding je odgovoril, da predstavlja nogometna tekma resno nevarnost za javni red in zato ne more preklicati prepovedi.

Nato je predsednik prebral nekatera pisma, ki jih je prejel Pokrajinski svet. Skoraj vsa govorijo o stanovanjskem uradu in predsednik je opomnil, da je Pokrajinskemu svetu nemogoče spustiti se v posamezne podrobnosti, ki zadevajo stanovanjski urad; zato jih bodo poslali naprej stanovanjskemu uradu.

Pri slučajnostih je spregovoril svetovalec Mislej, ki je v imenu socialistične stranke stavil vprašanje, če nameravajo vprašati Zavezniško vojaško upravo, da bi poklicala v Pokrajinski svet tudi zastopnike opozicije. Vprašanje svetovalca Mislеja je razvilo debato in končno so sklenili, da bodo vprašanje dali na dnevni red prihodnje seje.

Dr. Piccoli je poročal o prehrambenem položaju. Omenil je, da je prispela v zadnjih mesecih že znatna pomoč iz Italije za Sepral in to zlasti po zaslugi Delavske zbornice. V kratkem bo prispelo še 5000 kg. riža, od katerega bodo razdelili 4500 kg prebivalstvu in 500 državnim uslužbencem.

Dr. Piccoli je nato stavil predlog, da bi se predsednik tržaskega področja zanimal pri Zavezniški vojaški upravi za morebitno derekvizicijo katerega izmed hotelov in pri ustanovi za tujski promet za boljše vzdrževanje obstoječih hotelov.

Svetovalec Colautti je omenil neprimerno stanje poštnega urada v Tržiču in stavil predlog, naj se Pokrajinski svet zanima pri Zavezniški vojaški upravi za popravilo tega urada.

Prošnje za sestanke itd.

je treba predložiti najmanj sedem dni prej

Obveščevalni urad Zavezniške vojaške uprave je objavil naslednje obvestilo:

«Da si organizacije, katere želijo imeti kakršne koli sestanke, shode itd. za katere je treba prej dobiti dovoljenje Zavezniške vojaške uprave, prihranijo nevšečnosti, morajo predložiti prošnje Uradu komisije področja, v pristojnosti katerega bo sestanek, shod itd., najmanj sedem dni pred datumom prireditve.»

Izredno porotno sodišče

6 let in 8 mesecev ovaduhu

Včeraj je izredno porotno sodišče obsodilo v odsotnosti Francesca Ferranteja na šest let in osem mesecev zapora.

Ferrante je bil obtožen, da je v Trstu po 8. septembru 1943 leta kot obveščevalec SS povzročil aretacijo štirih svojih delavskih tovarišev, namešenih pri ILVA, ki so jih odvedli v Nemčijo in se niso več vrnili. Javni tožilec advokat Okretič je po izpovedih nekaterih prič, zahteval za obtoženca 10 let zapora. Sodišče je po govoru uradnega branilca Moroa, obsodilo Ferranteja na 6 let in 8 mesecev.

SMRTNA NESREČA

Včeraj zjutraj je povozil avtobus, ki vozi na progi Ajdovščina-Trst, 37 letnega Rudolfa Švagelna iz Kobdilj pri Sv. Danielu na Krasu. Nesrečnik je kmalu po prevozu v tržaško bolnišnico izdihnil.

EKSPLOZIJA IZSTRELKA

V močvirju v bližini rimskih toplic pri Tržiču je včeraj ob 9. uri dopoldne, nedaleč od skladišča streliva, eksplodiral iz neznanih vzrokov izstrelek, katerega drobci so lažje ranili dva v bližini zaposlena čistilca min.

Na kraj dogodke so prišli gasilci iz Tržiča, ki so prosili za pomoč gasilce iz Trsta. Slednji so omejili manjši požar, ki ga je povzročila eksplozija. Škoda je neznatna.

STRELI V STANOVANJE

Včeraj so policijski agenti, ki so bili telefonsko poklicani v stanovanje v ulici Valdirivo 22/IV, našli v sobi izstrelek iz samokresa kalibra 6,35 mm, medtem ko je bila v šipi lekaj mm velika luknjica. Stanovalec 59 letni Miroslav Polič iz Lisaka (pri Zagrebu) je izpovedal, da so bili oddani proti stanovanju, medtem ko je bral pri oknu časopis, dva ali trije streli. Prva preiskava v nasproti stoječi hiši je pokazala negativni izid.

TATOVI V TREH STANOVANJIH

Ko so se neopaženo splazili v stanovanje Giovanne Venuttijeve v ul. Moreri 38, so neznani tatovi odnesli različnih vrednosti za 70.000 lir.

Različnih vrednosti za 12.000 lir so tatovi odnesli tudi iz stanovanja Marija Petermeza v ulici Risorta 3.

Končno je prijavila policiji primankljaj 20.000 lir 23 letna Lucia Rosaz iz ulice Madonna del Mare št. 16.

IZ SLOVENIJE

V ljubljanskem operninem gledališču je bila pevska tekma, katere se je udeležilo 20 šolanih in neseolanih pevcev. Izmed nastopajočih je bilo 11 sopranistk, 2 altistki, 3 tenoristi, 2 baritonista in 2 basista. Dve prvi nagradi sta prejela po oceni komisije enakovredna pevca Gorenšek Milan iz Celja in baritonist Kovač Aleksander iz Celja. Oba nagrajenca do zdaj nista imela nikakega pevskega študija.

«Ljudska pravica» piše o pomanjkljivostih in uspehih v pionirskih kolonijah, na katerih je letos 5532 pionirjev preživelo počitnice. List piše, da so imele kolonije dva namena, in sicer izboljšanje zdravstvenega stanja in utrditev za čim širši razmah pionirske organizacije. Pri izbiri otrok je bilo nekaj napak: prekasno zbrani podatki, politična nepripravljenost organov, ki so izbirali otroke, ponekod pa starši pod vplivom reakcije kljub slabemu zdravstvenemu stanju otrok niso pustili v kolonije. Največja ovira v začetku je bilo pomanjkanje materiala in opreme za kolonije, tako da so morali otroci prinesti s seboj celotno opremo.

Na prvi plenarni seji komiteja vlade FLRJ za šole in znanost so sprejeli celo vrsto sklepov, kakor: vrnitev vseh fakultet pod enotno vodstvo univerz, preimenovanje gospodarskih visokih šol v gospodarske fakultete itd. V skladu z ustavo FLRJ bogoslovna fakulteta ne more biti več v okviru univerz, ampak jo prepuščajo verskim ustanovam, tako v materialnem, kakor tudi v vsakem drugem pogledu, toda spet v skladu z ustavo, pod nadzorstvom prosvetnih oblasti.

Finančni ministstvo FLRJ je na osnovi zakona o konverziji predvojnih notranjih državnih dolgov in obveznosti ter pravilnika o njegovem izvrševanju pozvalo vse imetnike vrednostnih papirjev predvojnih državnih dolgov, naj predlože svoje vrednostne papirje odnosno izvirna potrdila o deponiranju v svrho zamenjave omenjenemu ministrstvu, oddelek za državne dolgove.

Poročili so se v Ljubljani: Inž. Medica Zlenko in Hamrla Vlastimila, iz Ljubljane; dr. Obračun Rudolf iz Beograda in Malerič Hilda iz Ljubljane; Lesar Jožef in Turk Neža; Jurkovič Milan in Zibernik Ivana; Dolinar Bogumil in Jeretič Marija; Bergman Oto in Kunčič Vida; Marinčič Andrej in Dolinar Rozinka; vsi iz Ljubljane; Simonič Janez iz Celja in Zajec Stanislava iz Ljubljane; Macele Jožef in Frelih Marija; Šporar Ivan in Burgar Marta, vsi iz Ljubljane; Šetina Vincenzij iz Ljubljane in Trefalt Jožefa iz Krškega; Bančič Matej in Poldan Karlina; Škof Stanislav in Jankovič Frančiška, vsi iz Ljubljane; Ibitz Ciril iz Ljubljane in Ravnik Štefanija z Jesenic; Rebernik Mihael in Pongracz Hermina; Makarovič Dušan in Žilic Zdenka; vsi iz Ljubljane; Jelovšek Matija, Laško, in Mlakar Marija iz Ljubljane; Babšek Karol iz Ljubljane in Jančar Terezija iz Grosuplja; Zupanc Milan in Kunauer Marija; Rebolj Dalian in Gantar Stanislava; Dolžan Alojzij in Birsa Frančiška; vsi iz Ljubljane; Hrovat Viktor z Bleda in Alič Ida iz Ljubljane; Mrak Boris in Stubel Eleonora, oba iz Trsta; Aubelj Rudolf in Zanoškar Ivana; Plohl Franc in Mohar Frančiška; Cviren Stanislav in Glavač Katarina; Blažič Alojzij in Meden Veronika; Novak Aleksander in Kovačič Danijela; Kralj Marjan in Sušnik Leopoldina, iz Ljubljane; Čeh Viktor iz Ptuja in Petrič Veroslava iz Ljubljane.

GORICA

Pretepi po goriških ulicah

POIZKUS ZAŽIGA SEDEŽA SIAU

V četrtek zvečer proti 22. uri je prišlo po kulturni prireditvi, ki je bi bila v Ljudskem domu ob priliki goriškega festivala, do raznih pretepov. Po policijskih poročilih je neka skupina oseb, ki je prišla iz omenjene hiše, odšla po korzu Verdi, kjer se je srečala z nasprotno skupino mladeničev. Policija je pravočasno posredovala in tako preprečila večje nerede.

Kmalu za tem je druga skupina ljudi prišla po ulici Garibaldi, kjer je bil pri nastalem pretepu ranjen Milan Morel iz Vrtojbe; dobil je poškodbe po obrazu in po laseh; prepeljali so ga v bolnišnico, kjer bo predvidoma ozdravel v desetih dneh. V gneči so Moralu odpeljali kolo.

Isti večer so neznanci vdrli v urade SIAU na korzu Verdi št. 32, kjer so poizkušali zažgati pohištvo in razne listine. Na kraj je takoj prišlo nekaj policijskih agentov, ki so preprečili razširjene požara; prišli so tudi gasilci, toda njihovo posredovanje ni bilo več potrebno.

Razprave zaradi nezakonite posesti orožja in zavezniške lastnine

Pred višjim zavezniškim sodiščem, ki mu je predsedoval stotnik Robertson, se je moral včeraj zagovarjati Emilio Del Neri iz Gradiške, obtožen, da je bil v posesti nemškega bajoneta, treh vojaških odej in poljskega telefona italijanskega izvora. Pred sodiščem je obtoženec izpovedal, da je vse stvari prinesel domov njegov sin, ki so mu služile za igranje. Del Neri je bil obsojen na 500 lir denarne kazni.

Po prvih zaslišanjih je sodišče preložilo razpravo proti Josipu Pelosu iz Bilj, obtoženemu, da je imel samokres «Beretta» s treni naboji. Obtoženec je tudi, da je našel samokres na cesti.

Preložena je bila tudi razprava proti 42 letnemu Liberu Vazzolatiju iz Gradiške, obtoženemu, da je imel veliko količino blaga zavezniškega izvora. Obtoženec se je zagovarjal, da je kupil blago od neke zavezniške edinice.

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

SLOVENSKI SPORED

Sobota, 5. oktobra

18.45 predavanje: kulturne aktualnosti; 19 uverture; 19.15 nekaj veselih radijskih prizorov; 19.45 koncert za saksofon; 20 napoved časa, slov. vesti; 23.15 zadnje vesti v slovenščini.

Nedelja, 6. oktobra

8 slov. vesti, koledar; 8.20 prenos glasbenega programa; 8.30 glasbeni sestanek; 9 kmetijsko predavanje; 12.30 zborne slovenske pesmi; 12.45 napoved časa, slov. vesti; 14.30 glasba po željah; 15 otroška ura; 19 orkestralna glasba; 19.15 vesela ura; 19.45 plesna glasba; 20 napoved časa, slov. vesti; 23.15 zadnje vesti v slovenščini.

Ponedeljek, 7. oktobra

8 slov. vesti, koledar; 8.20 lahka glasba; 8.30 zaključek; 11.30 predavanje: Nekaj slovenskega humorja; 11.45 reproducirana glasba; 12.15 tedenski politični pregled; 12.30 slovenske pesmi na harmoniki; 12.45 napoved časa, slov. vesti.

ITALIJANSKI SPORED

Sobota, 5. oktobra

17 Pesmi od včeraj in danes; 17.30 komorna glasba; 18 različna glasba; 18.30 literarna ura; 20.15 ital. vesti; 20.30 pevski zbor; 21 Don Pasquale; 23 zadnje ital. vesti; 23.10 zadnje slov. vesti; 23.20 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

LOUIS WILTON 25.

Kilometrski kamen št. 27

— Poznam te stvari — je pričela — ker sem zaradi svojega dobrega srca nekajkrat padla v zadrego in mislim, da bi umrla od sramu, če bi se mi moralo to še enkrat zgoditi.

Niti ne sanja se vam ne, gospodična, kakšno je življenje v tej hiši: naši zapori so najbolj zoprna in odvratna stvar, ki si jo morete misliti. Treba je delati, delati, vedno delati, neprestano pa vam stoje za hrbtom lene nadzornice, ki se v brezdelju debelijo, da jih je grozno gledati. Pomislite, pripornice se ne morejo razgovarjati in komaj odprete usta, se že znajde pri vas katera izmed teh hudob. Gorje potem, če hočete protestirati ali izreči eno samo besedo v opravičilo... Če bi hotela, bi vam o tem lahko povedala nešteto zgodb, žalostnih zgodb... Nekoč, na primer, so pripeljali notri mladenko vaših let, ki je iz obupa vsak večer tolkla z glavo ob zid: bili so grozni prizori...

— Ah, da — je nadaljevala Drewova — ne šalijo se tam notri in popolnoma odkritosrčno vam povem, da se rajši vrzem v Temzo, kot da bi prišla še enkrat samkrat tja... Upam torej, da boste to upoštevali in ne boste hoteli imeti na vesti še mojega propada.

Pripričana, da je dosegla svoj namen, je mislila, da bo za prvič zadostovalo. Imela je na zalogi še več podobnih argumentov, ki so bili še bolj grozni, ki pa jih je prihranila, da jih spravi na dan ob kakšni drugi priložnosti, v dobrem trenotku.

Drewova se je nato vrnila v hišo, da vidi, kaj dela njena hčerka. Na hodniku je zagledala Molly, ki je bila zelo vznemirjena.

— Kaj se je zgodilo? — je malo zaskrbljeno vprašala Drewova, ko je zagledala rdeč, prestrašen hčerkin obraz.

— Spodaj, pri črnem kilometrskem kamnu je bila danes ponoči nova nesreča — je dejala zasopla Molly. — Povedal mi je pismonoša, ki je pravkar prišel mimo naše hiše. — Mladenka je s prestrašenim izrazom pogledala mater, ter z nekoliko hripavim glasom dodala: — V Blackfieldu kar mrgoli policijskih agentov, prišel je tudi Perkins!

Stara Drewova je bila videti preplašena. Nočna nesreča je ni prav nič vznemirjala, toda samo ime višjega nadzornika je zadostovalo, da je postala zaskrbljena.

— Presneto, še tega se je manjkalo!... je zajecljala prepadena.

Molly, čeprav je bila trdnejših živcev, ni bila mirnejša od svoje matere.

— Ta bo povsod vtaknil svoj nos, v vsako hišo, v vsak kot... Mislim, mama, da bi bilo najboljše izginiti za nekaj dni na varno.

— Toda sem vendar ne bo prišel, — je ugovarjala stara, poskušajoč prepričati tudi sebe, toda njen glas je bil preveč negotov, da bi bil prepričljiv. — V ostalem pa, kaj naj bi iskal pri nas? Naša hiša je predaleč od glavne ceste in čeprav bi policisti slučajno zašli na to stransko pot, jim gotovo ne bi prišlo na misel, da bi preiskali Alderscourt.

Molly se kljub temu ni pomirila in se je z očmi, polnimi straha, ozirala okrog sebe.

— Jaz jim ne zaupam — je zamrmrala. — Policija preiskuje avtomobil, ki se je to noč razbil. Pismonoša mi je povedal, da ne vedo, čigav je bil, niti kako je končal pri črnem kilometrskem kamnu. Spomnila sem se avtomobila, ki je bil v stari šupi in tekla sem pogledat, če je še tam, toda ni ga bilo. Vendar pa lahko prisežem, da sem ga še včeraj zvečer videla skozi špranje lesenega oboja.

— Molči, za božjo sveto voljo — jo je posvarila stara, tako zaskrbljena, da nekaj časa ni mogla spraviti iz sebe drugih besed. Nato je strupeno pogledala na hčer in ostro nadaljevala: — Zdaj vidiš lepe posledice tvoje radovednosti, ko vtikaš nos v vsako stvar?